

PRENOS PRAISTORIJSKE GROBNE KONSTRUKCIJE

Sistematska iskopavanja na praistorijskim nekropolama sa humkama na području sela Padjine i Ročevići tokom 1968—70. godine dala su dva tipa grobnih konstrukcija: prvi tip ima pravougaono postolje od debelog sloja šljunka, bez kamene ograde; drugi tip ima takođe postolje od šljunka, ali ograđeno vencem od krupnog kamena¹⁾.

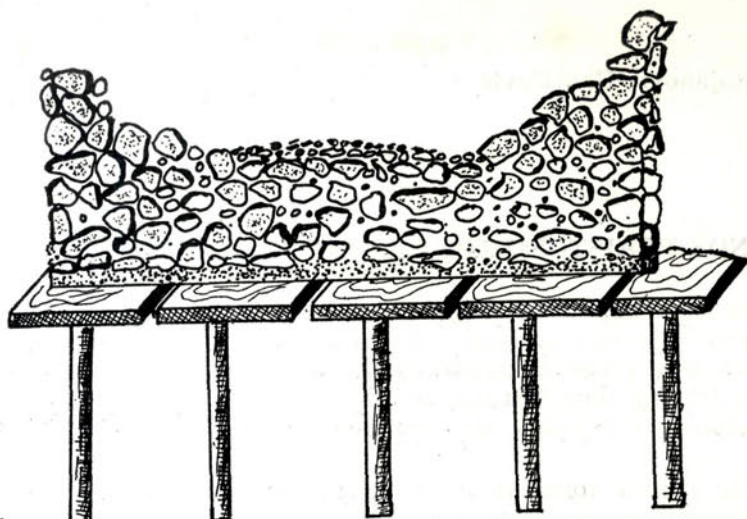
Ovaj tip grobne konstrukcije, najčešći na lokalitetu Jezero, pobudio je posebnu pažnju arheologa, te se došlo na ideju da se jedna grobna celina prenese u Muzej istočne Bosne u Tuzli.

Za tu svrhu izabran je 1970. godine grob 2 humke III na lokalitetu Jezero. Njegove dimenzije bile su nešto manje od ostalih (120 × 0,80 cm) (T. I, slika 1).

Prenošenje grobnih celina odavno se praktikuje u konzervatorskom radu. Prenošenje se, međutim, obično svodilo na pojedine elemente groba koji su se, na osnovu fotografija i crteža, ponovo montirali u samom muzeju.

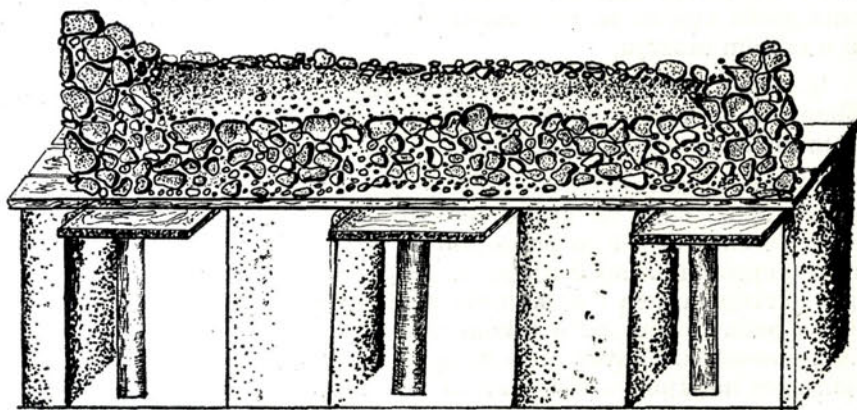
U našem slučaju primenjena je metoda prenošenja celokupne grobne celine, koja se inače primenjuje pri prenošenju fragilnih objekata prilikom arheoloških iskopavanja.

Grobna konstrukcija sasečena je unaokolo do zdravice. Radi lakšeg pristupa i rada na grobu iskopan je oko groba rov širine 20 i dubine 30 cm. Najpre se pristupilo konsolidaciji samog groba i sloja zemlje neposredno ispod njega, u debljini oko cca 20 cm. To se postiglo ubrizgavanjem i prskanjem emulzije polivinil acetata (10^{0/0})²⁾. Ovo se ponovilo pet puta tokom dva dana. Posle tri dana, kada se emulzija osušila, pristupilo se drugoj fazi radova. Grob je prekriven novinskom hartijom u više slojeva, a zatim je trakama gaze širokim 35 cm, umočenim u tečan gips, obavijen celom površinom (T. I, slika 2). Preko gaze postavljeni su komadi retke sargije, takođe umočene u tečan gips, čiji su krajevi padali ispod donjeg nivoa groba da bi se tokom radova mogli podaviti pod isečani grob. Na 10 cm od dna groba počelo se seći, i to tako što je skidana zemlja celom dužinom groba a u širini daske (dužine 150, širine 20 i debljine 3 cm), koja je, posle skidanja zemlje, podmetnuta i poduprta na više mesta drvenim podupičarima. Ovo se ponavljalo naizmenično i sa jedne i sa druge strane. Kada se, međutim, došlo do sredine, izdubljena su tri tunela poprečno u odnosu na grob u koja su podmetnute grede (25 × 10) i zakovane za daske koje su bile već uzdužno postavljene. Nakon toga

1.

0 10 cm

poprečni presek

2.

0 10 cm

je nesmetano postavljena i poslednja daska (crtež 1 i 2, T. II, sl. 3). Da bi se transport učinio potpuno bezbednim, oko groba je napravljena ograda od dasaka u vidu plitkog sanduka. Ovako opremljen grob lako je ukrcao na špediterska kola sa gumenim točkovima i transportovan u Muzej u Tuzli³⁾.

U Muzeju je skinuta sva ambalaža i konstatovano je da je prenos potpuno uspeo i da grobna konstrukcija nije pretrpela nikakva oštećenja. Definitivna konzervacija sastojala se u ponovnom prskanju pod pritiskom emulzije polivinil acetata kao i u restauriranju neznatnih oštećenja zemljom i kamenjem sa samog lokaliteta (T. II, slika 4)⁴⁾.

NAPOMENE:

1. M. KOSORIĆ — D. KRSTIĆ, Ispitivanje praistorijskih humki u Padjinama i Ročeviću. Članci i građa, VIII, 1970.
2. PRÄWOZELL — W-oft, Buna, DDR.
3. Transport groba namerno nije obavljen kamionom već špediterskim kolima sa gumenim točkovima zbog lošeg druma do Tuzle.
4. Na sečenju groba autoru je pomagao student geologije D. Ristić, član ekipe na iskopavanju, kome je autor i ovom prilikom zahvalan.

DIE UEBERTRAGUNG EINER PRÄHISTORISCHEN GRABKONSTRUKTION

Interessanter Aufbau des Grabes Nr. 2 im Tumulus III der Nekropole Jezero, wurde in seiner Gesamtkonstruktion in das Ostbosnische Museum in Tuzla übertragen. Der Autor beschreibt den technischen Vorgang und die Ergebnisse des Unternehmens.

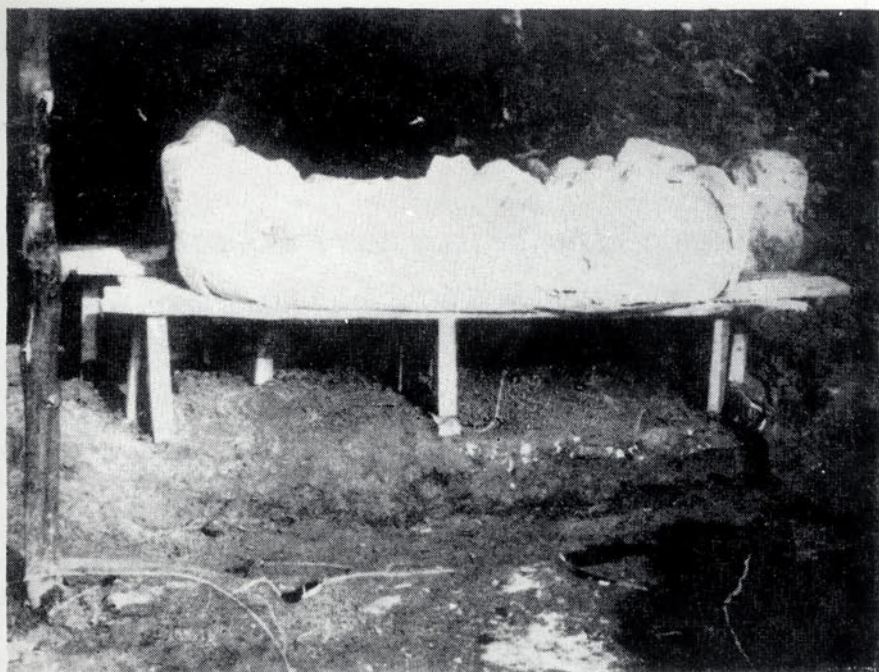
Tabla I

1

2

3

4